

-2023 -ANUL IULIU MANIU !

Cetatea Cavalerilor

NR. 4(32) APRILIE -2023

Nr. 4 (32)/ APRILIE 2023

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

PLEDOARIE CA POEMUL LUCEAFĂRUL SĂ FIE ÎN PATRIMONIUL UNESCO
LUCEAFĂRUL ESTE FORMULA POETICĂ A TEORIEI RELATIVITĂȚII

Ecaterina CHIFU

„Aceasta e povestea.
Iar înțelesul alegoric ce
i-am dat este că, dacă geniul
nu cunoaște nici moarte și
numele lui scapă de noaptea
uitării, pe de alta parte, aici pe
pământ, nici e capabil a ferici
pe cineva, nici capabil de-a fi
fericit. El n-are moarte,
dar n-are nici noroc.”
Mihai Eminescu

„Voilà c'est l'histoire. Et
le sens allégorique que
je lui ai donnée est que, si le
génie ne connaît pas la mort
et que son nom échappe à la
nuit de l'oubli, en revanche,
ici-bas, il n'est ni capable de
rendre quelqu'un heureux, ni
capable d'être heureux. Il n'a
pas de mort, mais il n'a pas de
chance non plus.”
Michel Éminesco

LUCEAFĂRUL MIHAI EMINESCU

EDIȚIE BILINGVĂ: ROMÂNĂ - FRANCEZĂ

Suflet al poporului român, Eminescu a ridicat spiritualitatea românească pe culmile perfecțiunii, opera sa fiind esența acestei spiritualități. Poetul și-a propus în tinerețe să ridice un „palat poeziei și altul dramei” ce avea ca scenă istoria poporului nostru. Eminescu a ridicat un templu în literatura română, opera sa fiind Ave Maria în literatura universală. Geniu românesc, Eminescu a pătruns pe cale universală în sufletele iubitorilor de poezie, grație profunzimii și armoniei versurilor sale. Opera sa poartă pecetea eternității, prin strălucirea imaginilor artistice și profunzimea cugetării. Mesajul său liric se materializează în esențe umane de încântare și înfiorare în fața frumuseții, sensibilității și armoniei poeziei sale, căci adâncurile sufletești ale poetului uimesc mereu, prin acel inefabil și mister care învăluie ființa care a creat o operă nemuritoare.

Eminescu a armonizat ritmurile naturii cu ritmurile inimii sale care a încetat să bată prea devreme. Cuvântul în poezia sa are o magie unică, irepetabilă. Starea de vibrație ce ne-o dă trăirea estetică, citindu-i versurile, face să ne transpunem în universul mirific al poeziei sale. Poetul a trăit într-un timp și un spațiu doar al său, cel poetic, cunoscând starea de poezie, stare ce ni se transmite și nouă, prin trăirea estetică.

Eminescu va rămâne în conștiința poporului nostru ca un suflu viu, căci spiritul eminescian este veșnic, veghind asupra noastră din spații astrale. Adesea, ne întrebăm: De ce ne este așa de dor de Eminescu? Simțim, noi, adevărații Români, un „dor dureros de dulce” de Eminescu? Dorul de acest genial poet este ca dorul de un frate mai mare, plecat prea devreme dintre pământeni, este un dor de un prieten drag care ne știe suferințele și toate durerile, visele și speranțele. Multora le este foarte dor de chipul lui visător de student, transfigurat de puritatea gândirii și simțirii sale, de chipul unui tânăr înflăcărat de mari idei și sentimente.

Am vrea să știm, să simțim tot far-mecul ce-l răspândea ființa lui reală, tona-litatea și inflexiunile vocii sale, mersul lui avântat sau doar de om ce meditează, pierdut în sine sau vibrația sufletului său plin de iubire, gesturile sale și mai ales toate acele porniri pline de entuziasm și toate acțiunile puse-n slujba poporului care a dat acest geniu inegalabil. Ne este dor de cel ce a scris poezia cutremurătoare Ce suflet trist..., definindu-se pe sine, dar și pe noi, căci ne regăsim în acele versuri, poetul purtând povara unui destin nefericit, al său și al neamului său, pentru care a luptat cu condeiu, el fiind promotorul unor idei progresiste. Ne este dor de cel care ar fi putut face mai mult pentru țara sa, dacă nu pleca prea devreme la îngerii.

În imaginația noastră, îl vedem pe Mihai Eminescu cu zâmbetul lui dulce, pe buzele-i atât de frumoase, cu privirea tandră, arzătoare sau îndurerată, cu lumina chipului său, unică, irepetabilă. Cum să nu ne fie dor de cineva pentru care avem o iubire aparte? Dacă nu vine la chemarea dorului nostru, înseamnă că undeva, acolo sus, este iubit. Noi rămânem să dorim ca și el României „la trecutul mare, mare viitor”, să vedem cum „izvorăsc din veacuri stele una câte una” și să admirăm luna ieșind „din codrii” sau „a lacului văpaie”, să simțim „flori de tei înmiresmate”, să ascultăm și pentru el „aspru cânt al mării” și chiar să ne dorim ceea ce spune poetul:

„Mai am un singur dor:
În liniștea serii,
Să mă lăsați să mor
La marginea mării;

Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape,
Pe-ntinsele ape
Să am un cer senin”

(Mai am un singur dor)

Poate că, pe nevăzute căi, putem comunica toți cu marele poet și-l putem implora, prin rugăminți fierbinți să revină printre noi, să aducă în inimile noastre speranța unei lumi mai bune, armonia și pacea și toată frumusețea sufletului său încărcat de iubire. Eminescu era conștient de valoarea universală a operei sale, așa cum se reflectă în poezia Numai poetul. Iată versurile:

„Numai poetul,
Ca păsări ce zboară
Deasupra valurilor
Trece peste nemărginirea timpului:

În ramurile gândului,
În sfintele luni
Unde păsări ca el
Se-ntrec în cântări.”

Eu, Ecaterina Chifu, am tradus în franceză poezii de dragoste eminesciene și le-am publicat la editura „Amanda edit”, în 2022 și acum am tradus „Luceafărul”, la împlinirea a 140 de ani de la publicarea lui, în anul 1883, în revista „Familia” condusă de Iosif Vulcan. Pentru că era inadecvat să traduc „Luceafărul” cu sintagma „Étoile du berger”, am lăsat și în varianta franceză numele de „Luceafărul”.

3

Academia Recordurilor Mondiale (World Records Academy) a anunțat, în ianuarie 2009, că „Luceafărul” este cel mai lung poem de dragoste și el a intrat în Guinness book. Eminescu redă drama unei iubiri imposibile, neîmpărtășite, fiind un poem romantic. „Luceafărul” este un poem filozofic care redă soarta omului de geniu neînțeleș de societate și se constituie din antinomii: viață/moarte, nemuritor/muritor, terestru/astral, clipă/eternitate, întuneric/lumină, vis/realitate etc.

Cartea „Luceafărul” ediție bilingvă română-franceză, publicată de editura UZP este o pledoarie ca poemul scris de Mihai Eminescu să intre în patrimoniul UNESCO. Eminescu are meritul de a reda în acest poem ca și în poeziile „Scrisoarea III” și „La steaua” relațiile spațio-temporale din cosmos, înaintea lui Einstein care avea 4 ani când a fost publicat „Luceafărul” în 1883.

Eminescu este dorul nostru de absolut, de adevăruri eterne, de idealuri înalte, de vise mărețe, opera sa fiind o culme a spiritualității românești și universale. Acest poet de geniu rămâne alături de marii poeți ai lumii, prin opera ale cărei rezonanțe străbat meridianele, fiind îndrăgită și apreciată de atâția iubitori de frumos. Avându-l pe Eminescu în suflet, nu mai suntem nicicând singuri, căci purtăm cu noi o bogăție rară, cea mai de preț comoară a limbii române, opera unui astru nemuritor, ce va străluci pe firmament, cu o blândă lumină, iradiind prin veacuri frumusețe și armonie.

LUCEAFĂRUL, FORMULA POETICĂ A TEORIEI RELATIVITĂȚII

Iată ideile cosmogonice ale lui Eminescu

Porni luceafărul. Creșteau
În cer a lui aripe
Și căi de mii de ani treceau,
În tot atâtea clipe.

Un cer de stele dedesubt,
Deasupra-i cer de stele –
Părea un fulger ne'nterupt
Rătăcitor prin ele.

Și din a chaosului văi,
Jur împrejur de sine,
Vedea, ca-n ziua cea di'ntâi,
Cum izvorau lumine;

Cum, izvorând, îl înconjur
Ca niște mări, de-a 'notul...
El zboară, gând purtat de dor,
Pân' piere totul, totul.

Căci unde-ajunge nu-i hotar,

Nici ochi spre a cunoaște,
Și vremea 'ncearcă în zadar
Din goluri a se naște.

Nu e nimic și totuși e
O sete care-l soarbe,
E un adânc asemene
Uitării celei oarbe.

- De greul negrei vecinicii,
Părinte, mă dezleagă!
Și laudat pe veci să fii
Pe-a lumii scară-ntreagă!

O, cere-mi, Doamne, orice preț,
Dar dă-mi o altă soarte,
Căci tu izvor ești de vieți
Și dătător de moarte.

Reia-mi al nemuririi nimb
Și focul din privire,
Și pentru toate dă-mi în schimb
O oră de iubire!

Din chaos, Doamne,-am apărut
Și m-aș întoarce'n chaos...
Și din repaos m-am născut,
Mi-e sete de repaos.

- Hyperion, ce din genuni,
Răesai c-o-ntreagă lume,
Nu cere semne și minuni
Care n-au chip și nume!

Tu vrei un om să te socoți
Cu ei să te asameni?
Dar piară oamenii cu toți,
S-ar naște iarăși oameni.

Ei doar au stele cu noroc
Și prigoniri de soarte,
Noi nu avem nici timp, nici loc
Și nu cunoaștem moarte.

Ei numai doar durează-n vânt
Deșerte idealuri -
Când valuri află un mormânt,
Răsar în urmă valuri;

Din sânul vecinicii ieri
Trăiește azi ce moare,
Un soare de s-ar stinge-n cer
S-aprinde iarăși soare;

Părănd pe veci a răsări,
Din urmă moartea-l paște,
Căci toți se nasc spre a muri
Și mor spre a se naște.

Iar tu, Hyperion, rămâi
Oriunde ai apune...
Cere-mi cuvântul meu di'ntâi –
Să-ți dau înțelepciune?

Vrei să dau glas acelei guri,
Ca dup-a ei cântare
Să se ia munții cu păduri
Și insulele-n mare?

Vrei poate-n faptă să arăți
Dreptate și tărie?
Ți-aș da pământul în bucăți
Să-l faci împărăție.

Îți dau catarg lângă catarg,
Oștiri spre a străbate
Pământu-n lung și marea-n larg,
Dar moartea nu se poate...

Și pentru cine vrei să mori?
Întoarce-te, te-ndreaptă
Spre-acel pământ rătăcitor
Și vezi ce te așteaptă.

LUCEAFĂRUL, LA FORMULE POÉTIQUE DE LA THÉORIE DE LA RELATIVITÉ

*Luceafărul s'en alla. Ses ailes
Dans le ciel vite poussaient
Et milliers d'années ont passées
En autant d'instantes terrestres.*

*C'est un ciel étoilé au-dessous,
Au-dessus un ciel d'étoiles –
C'est un éclair continu
En voyageant parmi elles.*

*Et du chaos de la vallée,
Tout autour de lui-même,
Il vit, comme au jour premier,
Que les lumières ont percé;*

*Car, surgissant elles l'entourent
Comme des mers, à la nage...
Il vole, pensée nostalgique,
Jusqu'à ce que tout périsse;*

*Il n'y a pas de limite où il arrive,
Pas d'yeux pour connaître,
Et le temps essaie vainement
Naître du néant.*

*Ce n'est rien et pourtant c'est
Une soif qui l'absorbait,
C'est un grand abyme
Comme l'aveugle oubli.*

*- Du poids de l'éternité noire,
Père, je t'en prie, détache-moi
Et tu sera loué éternellement
À l'échelle mondiale!*

*Oh, demande-moi tout, Dieu,
Mais, donnez-moi un autre sort,
Car tu es la source de la vie
Et donneur de la mort!*

*Reprends mon immortalité
Et le feu de mes yeux,
Et donne-moi en retour
Une heure d'amour...!*

*Du chaos j'ai émergé
Et je retournerais au chaos...
Et du repos je suis né,
J'ai soif de repos.*

*- Hypérion, qui des abymes
Surgit avec tout le monde,
Ne demande pas de signes
Qui n'ont ni visage ni nom!*

*Veux-tu être un homme vrai,
À tout le monde sembler?
Que les gens périssaient tous,
Les gens seraient encore nés!*

*En vent ils durent seulement
Leurs idéaux vains tellement –
Quand les vagues meurent,
D'autres vagues naîtront;*

*Ils ont des étoiles chanceuses
Et les persécutions du sort,
Nous n'avons ni temps ni espace,
Nous ne connaissons pas la mort.*

*Du sein du l'éternel hier,
Vive aujourd'hui ce qui meurt,
Si un soleil s'éteindait en ciel,*

Un autre soleil naîtrait;

*Semblant à jamais se réveiller,
La mort peut les surveiller,
Car tous naissent pour mourir
Et ils meurent pour naître.*

*Et toi, Hypérion, tu dois rester
Là-bas où tu vas te coucher...
Demande-moi mon premier mot! –
La sagesse te faire don?*

*Veux-tu la voix te donner
Qui, par son chant éveille,
Fait se marier monts et forêts
Et les îles dans la mer?*

*Veux-tu vraiment montrer
Justice et force par tes faits?
Je te donnerais la terre entière
Ton royaume la faire.*

*Je te donne mât près de mât,
Armées à traverser tout, toi,
La terre longue, la mer large,
Mais la mort je ne peux pas...*

*Et pour qui veux-tu mourir?
Tourne-toi, redresse-toi
Vers cette terre errante
Et vois ce qui t'attend!*

*(Mihai Eminescu „Luceafărul” ediție bilingvă, română-franceză, Editura UZP, 2023,
TRADUCERE :ECATERINA CHIFU)*